

Seniñ bilen ölmäge geldim / hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Sözler

написано kitapcy | 26 января, 2025

Seniñ bilen ölmäge geldim / hekaýa SENIÑ BILEN ÖLMÄGE GELDİM

У моста Бачана почувствовал усталость – не болезненную, настораживающую, а приятную легкую усталость. Он остановил такси и уселся на заднем сиденье справа.

– Куда? – спросил водитель, включая счетчик.

– К Марии, – ответил Бачана.

– К кому?! – повернулся удивленный водитель.

– К Марии!..

Нодар Думбадзе / «Закон вечности»

Çal saçlary epgek şemala ysgynsyz galgaýan goja bazar şowhunyna biperwaý seredip:

– Kimler bütün ömrüne peläket durmuşda kösenip geçmeli – diýýär. – Tersine – birlerem aýagyny uzadyp, ýaýnap ýaşaýar. Hemme zat alkymyna direnip dur. Ýaşasaň bolany, keýp çekseň bes.

Ol öňünde hatarlanyp duran köne-küşüle seredip uludan dem aldy:

– Honha, Tabakçy köcedäki Mäşerbiň körpe ogly bir toýdan gelip janyna kast edipdir. Nämeden edýär şony?

Gapdalynda oturan hiç zat diýmän gözlerini tegeledi.

***

Mäşeribiň ogly toýdan gelip özüni asdy. Yöne ol ölmän galdy. Ölmek aňsatmy?! Derrew ýetişip gelen agalarynyň biri onuň aýagyndan göterip durup, demligine oralan ýüpi gowşatdy, beýleki bir agasy orak bilen boýnundaky syrtnagy kesdi. Gykbak edip ýören gelnejeleriniň biri şolaralykda «Dat, syrtnak ýüpden pişik tapyp asmaly, tiziräk boluň» diýýär buduna şapbatlap. Inisini syrtnakdan halas etjek bolup barmagyny oraga kesdiren agalarynyň biri » Ýeri bu samsygyň özüni öldürjek bolany üçin pişik janawaryň näme gunäsi bar» diýip hüňürdedi.

Özüni öldürmäge synanyşan oglan agasynyň sözlerini eşidenokdy. Ol henizem toý mekanynda gezip ýördi.

***

Aslynda ol toýa gitjek däldi. Gitmeli hem däldi. Toýa Medine hem gelyär diýip eşitdi. Wah eşitmedik bolanda bolmaýamy?! Toýa gider ýaly düzüwli eşiklerem ýok. Aý howwa-da, diýip aýna bakyp durşuna uludan dem aldy. Toýdalygymam -öýdeligimem şu eşikler. Şu ütülen eşijekler. Tak-tak, skazal bednýak diýip toýa ugrady.

Toý mekany. Saz-aýdym, şagalaň. Adamlaram bezemenden bezemen. Klasdaşlary daşarda duran ekenler.

– O-o, Daniýar gel-dä senem, şeýdip görün-ä.

Baş minut ýaly daşarda eglenip, çilim çeken boldular. Içeri gireliň diýseler, Arslan pökgi:

– Biziň atdaşam gelsin, o bolmasa girmäliň – diýip akyllysyrady. Arslan belent maşynda geldi. Atdaşy ylgap baryp gadyrly görüşdi:

– Täze alan inamarkaňyzmy bi, Arslan?

Arslan çişik atdaşyna agzyny gyşardyp jogap berdi:

– Ýok how köne-ä bi, kakamyň awa gidende münýäni-lay.

Klasdaşlaryň biri ýalakalyk etdi:

– Senem awa diýip münüp gaýdyberdiňmi?!

Agyzbir gülüşdiler. Daniýar hem ýylgyran boldy.

***

Howa petiş. Bazar göçüp barýa, adamlaram köp, adamlardan ýaña bazaryň gohy-galmagaly-da köp. Ösgün saçlary maňlaýyna basyp geýen kepkasyndan çykyp duran oğlan bazaryň ortarasynda säginip, iki yana garap dur.

– Daniýar, aý Daniýar!

Ol iki yanyna ýaltaklap ady tutulan tarapy aňsyrjak boldy.

– Daniýar jan, oglum kimi gözleýäň?

Oğlan edil garşysynda duran dym-dykyz aýalyň ýanyna bardy:

– Emine hala, ana o kitapçy bard-a, şony tapamok-lay. Bu gün bazara çykmadymy ýa?

Emine hala kiçjik gözlerini beter süzüp bir zady ýadyna saljak boldy:

– Hä-ä, Aşot sähnemi, wiý gökçüleriň hataryna geçen ýeriňde, köne-küşül kitaplaryny ýaýyp oturmanmy.

Daniýar hiç zat diýmän şol tarapa yöneldi.

– Oh-o, o dünýäden gaýdyp gelen! Gowumy ýagdaýlar? Barew!

Çal saçly ermeni garşysynda egnini sallap duran oglany boýdan başa synlady:

– O dünýäde hem gowluk ýokdur-la, gören bolsaň.

Daniýar bir zat diýmäge synanyşdy:

– Aşot daýy, men bir kitap sorap geldim.

Çal saç ermeni bir agyz

– Soraýan kitabyň mende ýok- diýdi çürt-kesik.

Daniýar geň galyp, gözlerini tegelemedi, gojanyň ýüzüne seretdi.

– Aý bala, sen durmuşy öwrener ýaly gollanma kitap soraýansyň. O ýok. Eýle kitaplara ynanma-da. Motiwasiýa berýa, ýene bir gara gör. Ynanma. Ynanma walla. Her kimiň özüniň durmuş bolýa. Ony hem kitapdan öwrenip düzedip bolmaýa. Öz durmuş kitabyňy özüň ýazmalysyň.

– Men uly şähre gidip baryan, güýmener ýaly kitap diýjekdim.

Çal saçly ermeni ynamsyz ýylgyrdy:

– Hemişe kölgäň ýaly bolup, sypdyrman ýören biri bar-a, ana şonuň bilen güýmen – diýdi. – Belki şol sorajak bolan kitabyňy iki bolup ýazarsyňyz.

Daniýar hakykatdanam biri yzynda duran ýaly iki ýana garanjaklady.

– Hiç senden aýrylasy gelmän, kölegäň ýaly, söbügiňi basyp ýören, aslynda-ya kolgäňdenem golaý. Sebäbi kölegäň garaňky gatlyşdygy ýitip gidyär. Emma ol gaýta garaňkyda seni terk etmejek bolýar.

***

Bazar sowlup barýar, adamlaram ýuwaşjadan seýrekleşýär. Uzyn çalsaç Aşot oglanyň yzyndan garap galdy. Gasyn-gasyn maňlaýy, ýüzi güne gaýzygyp gartmaç bolan garry:

– Oglanyň aýdan kitabyny beräýmelidimem welin.. – diýip özünden nägile hüňürdedi.

Danyýar gojanyň soňky sözlerini kellesinde aýlap barşyna ýene düýnki güne dolandy, düýn bolsa toýa barýardy.

Toýda Medine hem bardy, emma ol Daniýara seredenogam. Iki gözi Arslanda. Soň tansa çykdylar. Arslan bilen Medine baý tansa suwsan ekenler. Daniyar olary synlap durşuna, bi ýerden gitmeli diýip oýlandy. Bi ýer meň ýerim däl.

Tans aýdymalarynyň möwjän pillesi Arslan kisesinden bir desse pul çykaryp Medinäniň üstünden seçmäge başlady. Iri pullar derek ýapragy ýaly depesinden gaýýan Medine bolmajysy bolýar. Eljiräp, süýnüp-sarkyp tovlanýar.

Ahyr tans tamam boldy. Arslan Medinä garap, Medine Arslana seredip, bir-birinden minnetdar. Hemme yerlerine geçip oturansonlaram ikisi bir ýerden butnanoklar. Bir-birleriniň gulagyna bir zatlar aýdýarlar. Toý mekanynda şowhun ýetik.

Medine ýeke galan wagty Daniyar onuň ýanyna bardy, ýöne näme diýjegini bilmän aňalyp dur. Şobarmana Arslanam peýda boldy:

– Aha, Danni-i, aýdyber!

– Näme aýtmaly? Saňa aýtjak zadym ýok! Men Medine bilen aýdyşmaly gepim bar.

Şu wagta çenli geplemän duran gyz:

– Meň seniň bilen aydyşjak bir agyz gepimem ýok – diýip, ýüzüni ters öwürdi.

Arslan nakys güldi:

– Eşitdiň dälmi! Hany dawaý ýeriňi tap.

Daniyar oňa barmysyňam diýmedi-de:

– Medine, maña seret – diýip, entegem tersine burlup duran gyza ýüzlendi. – Ikimiziň bir aýdyşylman galan gepimiz bardy... Arslan oňa sözünü gutarmaga goýmady:

– Medine aýdyp dur-a, seň bilen gepim ýok diýip. Daniýar:

– Medine meň sözümü diňlejekmi?

– Diňlejek däl!

Daniýar täze ýaňlanyp başlan sazy basmak üçin sesini gataltdy:

– Atuw jezasyna höküm edileniňem soňky sözünü diňleýärler.

Arslan ahyr durup bilmedi:

– Häzir men seň soňky sözünü diňleýän özüm – diýip, zor edip onuň golundan çekeläp ugrady. – Atuw jezasynam berýän özüm.

Çekeleşip toý mekanyndan çykanlarynda, daşarda dört-bäş sany degenek oğlanlar hem tapyldy. Birinji duýdansyz urgudan tüwdürilip giden Daniýar derrew ýerinden galdy, emma ony ýene urup ýykdylar. Barybir Daniýar garşylyk görkezdi. Olaram beter edip ýençdiler. Ahyry aýal maşgalanyň sesi olary haýykdyrdy. Toý mekan tarapdan howlukmaç gelen gyz:

– Edýäniniz näme, öldürdiňiz ony, bes ediň!

Arslan ýanyndaky degenek oğlanlary yzyna salyp, tüýkürinjiräp gitdi. Gaty gorkan gyz aljyrap näme etjegini bilenok iki ýana zowzuldaýar. Daniýar emedekläp zordan dikeldi, ýüzi-gözi gan. Kellesinde Medine hakdaky pikir, gözlerinde, aňynda ýene şol:

– Öldüm men – diýip, çalaja pyşyrdady. Ony hem diňe özi eşitdi.

Gyz ony söygetläp, agajyň astynda duran uzyn sekide oturtdy. Daniýar gyza garap:

– Sen kim, nämüçin geldiň – diýip, entegem gorkudanmy ýa başga bir duygudan gözleri ýaşly gyza seretdi. Gyz bolsa:

– Meni tanamadyňyzmy? Men Saýýara – diýdi. – Klasdaşyňyz Saýýara.

Daniýar ýene morta gepledi:

– Nämüçin geldiň

– Men gelmeli dälmidim?

Gynançmy, gaharmy, ýa ejizlik Daniýary bogdy, sesi agyly:

– Men kim?! Men bir ölen adam. Öldüm men. Tükendim.

Saýýara gözlerini ýaşlap:

– Menem seniň bilen ölmäge geldim.

***

Daniýar bazardan çykyp, nirä gitjegini bilmän, has anygy näme etjegini bilmän durup galdy, sermi-sal. Ol Saýýaralaryň nirde ýaşaýanyň ýadyna salyp bilmän durdy.

Sylapberdi MUHAMOW.

24.08.23. Moskwa. Leningradskiý şosse. Hekaýalar